



Рис. 1. Динаміка активів банків України з 2005 до 2015 рр., млн грн

Для посилення банківської системи України уряду необхідно перейняти досвід банківської політики розвинутих країн світу. Це допоможе підсилити конкурентоспроможність української банківської системи на ринку банківських послуг. Удосконалити законодавчу і нормативну базу та врегулювати відносини на кредитному ринку. Ці заходи допоможуть посилити позиції банківської системи України.

### **Список використаних джерел**

1. Національний банк України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://bank.gov.ua>
2. Закон України Про банки і банківську діяльність // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2001. — № 5–6. — С. 30) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>

**Семениченко Ю.К.**

*к.е.н., доцент кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу, ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»*

### **ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ БАНКІВСЬКОГО АНАЛІЗУ В УМОВАХ ЗМІН МСФЗ**

Банки, як основні представники фінансово-кредитної системи, першими із суб'єктів підпадають під вплив економічних криз. У 2017 році банки України знаходяться у перехідному періоді, коли знецінення фінансових активів і



зобов'язань та недовиконання вимог щодо збільшення обсягів статутного капіталу стають головними причинами банкрутства установи, зміни її власників, реорганізації або націоналізації. Обсяг знецінених активів має найбільший вплив на фінансові результати банків. Впровадження вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності, які стосуються нових підходів до оцінки фінансових активів і зобов'язань та моделювання очікуваних (прогнозованих) збитків, означає вибір способів реального виміру майбутніх обсягів знецінених активів і комплексу управлінських механізмів щодо запобігання виникнення збитків.

Існуючі аналітичні методи в банках України не дають можливості правильно використати діючі вимоги Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» та майбутні вимоги Міжнародного стандарту фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти» для аналізу фінансових активів і зобов'язань, які підпадають під дію різних банківських ризиків. Дослідження діючої системи аналізу в банках свідчить про невідповідність методів, які використовуються на практиці, вимогам до оцінки існуючих фінансових активів і потенційних зобов'язань, за якими необхідно буде оцінювати очікувані збитки та формувати резерви. Треба зазначити, що МСФЗ 9 змінює підходи до формування резервів під знецінення фінансових активів — від моделі «понесених збитків», яка використовується в МСБО 39, до заміни її на модель «очікуваних збитків». Основний принцип моделі «очікуваних збитків» полягає у відображенні загальної картини погіршення або покращення кредитної якості фінансових інструментів. Сума очікуваних кредитних збитків, яка визнається у вигляді оціночного резерву, залежить від ступеню погіршення кредитної якості після первісного визнання. Запровадження МСФЗ 9 за попередньою оцінкою міжнародних експертів може призвести до збільшення рівня резервів, що, в свою чергу, вплине на балансову вартість активів, прибуток і капітал.

Розрахунок кредитних збитків згідно МСФЗ 9 потребує використання історичної, поточної та прогнозованої інформації. Від аналітичного відділу банків вимагається розробити модель оцінки очікуваних збитків за кожним видом фінансового активу і зобов'язання. Очікувані збитки повинні відображати економічно обґрунтовану оцінку. При цьому оцінка повинна проводитися з врахуванням ряду можливих варіантів, зважених на вірогідність їх виникнення. При моделюванні очікуваних збитків, необхідно розробити різні сценарії, що, в свою чергу, будуть відображати вірогідність того, що ці події



відбудуться. Таким чином, збитки від виникнення фінансових активів банку повинні відобразити не найвірогіднішу суму, що розрахована за історичними і поточними даними, як вимагалось у стандарті обліку 39, а зважену вірогідну суму, про що свідчить стандарт фінансової звітності 9. Технологія аналізу засвідчує необхідність використання додатково до історичних і поточних даних прогнозних даних, групування всіх можливих сценаріїв і зваження їх на вірогідність.

Використання сценаріїв як способу розроблення рекомендацій для кредитної та процентної політики банку доводить свою високу ефективність: розробка ряду можливих і достатньо правдоподібних варіантів майбутнього дозволяє продемонструвати наслідки тих чи інших дій способом, який не містить у собі будь-якої погрози. Вибір сценаріїв базується на структурному аналізі банку, аналізі впливу рішень, статистичному моделюванні, імітаційному моделюванні. Розробка сценарію вибору управлінського рішення менеджменту банку може відбуватися таким чином: формування бази даних банку; вивчення і побудова ієрархії та класифікації ключових невизначеностей у країні та формоутворюючих факторів, особливо тих, що діють на регіон, у якому функціонує банк; побудова діаграм впливу подій на тенденції в економіці і суспільстві; аналіз вибраним статистико-економічним методом; розробка сценаріїв; наслідки результатів цих сценаріїв; стратегічні альтернативи; побудова плану дій; моніторинг і реагування. При застосуванні структурного аналізу дослідження на базі історичних даних повинно носити кількісний характер і бути як можна детальнішим. Це дослідження необхідно виконати по відношенню до змінних, що є результатом структурного аналізу. Після того як будуть перераховані всі змінні, що входять у цю систему, складається матриця перехресного впливу для вивчення кожної із змінних на всі інші змінні. Ці впливи можуть оцінюватися за допомогою шкали від 0 до 4. Потім їх сукупний вплив і взаємозалежність відображаються на спеціальній діаграмі, яка відображає їх відповідні позиції. Далі всіх клієнтів банку, з якими був заключений договір про розміщення фінансових активів, групують у спеціальній таблиці, в якій зазначаються дані їх фінансової звітності, мета проекту, проблеми галузі та регіону, ділова активність. Після виявлення основних змінних за проектами та проаналізовані стратегії суб'єктів, майбутні можливості діяльності клієнтів і рух їх фінансових результатів можна перерахувати за допомогою сукупності гіпотез, які можуть вказувати на продовження визначеної тенденції, на нову тенденцію або на завершення тенденції.



Використання сценаріїв для управління банківськими портфелями та оцінки ризиків означає виконання даними аналітичними методами функції надбудови (структури), в межах якої відповідні керівники можуть діяти в майбутньому та експериментувати з різними варіантами і наслідками своєї діяльності.

### **Список використаних джерел**

1. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти» [Електронний ресурс]. — Режим доступу до док.: <http://www.minfin.gov.ua>
2. *Рігланд Джилл*. Сценарне планування для розробки бізнес-стратегії / Джилл Рігланд. — 2-ге вид. — Перекл. з англ. [рос. мов.] — М.: ТОВ «І.Д.Уільямс», 2008. — 560 с.

**Демчишин М.Я.**

*к.е.н., доц., доцент кафедри вищої математики та кількісних методів*

**Турченок О.В.**

*аспірант Львівського торговельно-економічного університету*

## **АНАЛІЗ ДИНАМІКИ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ**

Банківське кредитування є дуже суттєвим чинником для стабілізації і розвитку економіки, даючи можливість позичальникам залучати ресурси для забезпечення розширеного відтворення і споживання. У той же час сучасний стан економічного розвитку, коли економіка України не може подолати кризи, нестабільність національної валюти, ліквідація банків прямо чи опосередковано впливають на надання банківських кредитів в Україні.

Аналізу стану та динаміки надання банківських кредитів в Україні присвятили увагу багато вітчизняних учених: Т.Ф. Григораш, С.С. Пільгуй [1], Н.С. Островська, Н.В. Грапко [2], Я. Чайковський [3] та ін. Водночас виникає потреба вивчення динаміки банківського кредитування в Україні у сучасних умовах. Тому метою нашого дослідження було виявлення тенденцій розвитку банківського кредитування за досить тривалий період — з 2005 р. по 2016 р.

Загалом за досліджуваний період існувала тенденція до зростання кредитів, наданих нефінансовим корпораціям (рис. 1).

Значення коефіцієнта лінійного рівняння тренду показує, що залишки кредитів, наданих банками, за 2005–2016 рр. збільшувалися щорічно у середньому на 52260 млн грн.